

Подорожний В.Г.
доктор філософії,
асистент кафедри психології та соціальної роботи
Вінницький державний педагогічний
університет імені М. Коцюбинського
Почвірна А.В.
додобувач 4 курсу
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Навчальна діяльність в університеті кардинально відрізняється від діяльності в школі. С. Чалапатія з колегами припустили, що перехід від школи до університету може викликати багато проблем для студентів, особливо першокурсників. Щоб досягти успіхів в навчанні, студенти повинні набути певних змін для того, щоб ефективно адаптуватися до нової групи, взаємодіяти з викладачами та однокурсниками, навчальною програмою, методами викладання та навчання, новим способом життя та університетським середовищем [1].

Б. Аллен досліджував адаптацію студентів до системи нових навичок, таких як: особисте використання часу, навички академічної діяльності та інші якості, такі як вибір форм та методів навчання, зміст навчання, академічні та професійні поведінкові звички. Т. Волгіна вивчала та оцінювала адаптацію учнів через: оцінку учнями навичок, набутих у школі, з точки зору придатності для майбутньої кар'єри; розуміння студентами першого курсу майбутньої професії; концепції, погляди та ставлення студентів щодо майбутньої професії. [3]. Деякі дослідники цікавилися чинниками, що впливають на адаптацію учнів до навчальної діяльності. Б. Барисова та М. Брусев зрозуміли, що студентам буде легше адаптуватися до навчання в університеті, якщо вони будуть мотивовані вибирати правильну кар'єру. Маючи таке ж відкриття, Н. Інаво та А. Клеремов вважали, що адаптивне навчання є складним і багатограним процесом психологічного життя. Швидкість адаптації була тісно пов'язана з їх мотивацією навчання [2]. О. Піскун зазначав, що труднощі в адаптації студентів до навчальної діяльності пов'язані не лише з емоційним або соціальним оточенням, але і з обмеженнями в інтелектуальному розвитку, особливо у контексті логічного, просторового та технічного мислення. Правила навчання, відмінності в стилях викладання та навчання, зміни в стилі життя також є

одними із факторів, які ускладнюють студентам інтеграцію та адаптацію до нового навчального середовища.

Варто відзначити, що при вивченні факторів, що впливають на адаптацію та інтеграцію студентів у навчальну діяльність автори розглядали різні фактори, у тому числі суб'єктивні та об'єктивні. Узагальнюючи результати вищенаведених досліджень, можна відзначити наступні фактори, що впливатимуть на адаптацію до навчання: суб'єктивні фактори (мотивація до навчання, зацікавленість навчанням, розуміння нового навчального середовища, індивідуальні характеристики особистості, методи навчання студентів); об'єктивні фактори (зміст, методи навчання, методи оцінювання в університеті, психологічно-педагогічна підтримка; академічне середовище, умови та засоби навчання).

Починаючи з 12 березня 2020 року, відповідно до рішення Уряду в Україні був введений карантин для всіх навчальних закладів, який з незначними перервами відповідно до регіонів та епідеміологічної ситуації продовжує діяти дотепер. У зв'язку із карантинними обмеженнями спочатку, і воєнним станом тепер, майже всі студенти України перейшли на дистанційну форму навчання. З огляду на нетрадиційну форму навчання, а відповідно і нетрадиційний процес адаптації для дослідження особливостей адаптації студентів до навчальної діяльності нами були обрані наступні методики: «Опитувальник самоорганізації діяльності (ОСД) (Е. Мандрикова) та «Шкала загальної самоефективності (GSE)» (адаптація В. Ромека). Результати діагностики вибірки за даними методиками наведені на рисунках 1 та 2.

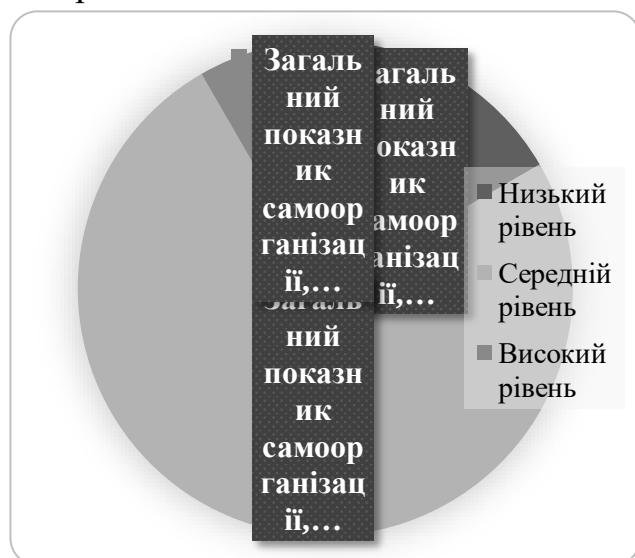

Рис.1. Дослідження загального показника самоорганізації

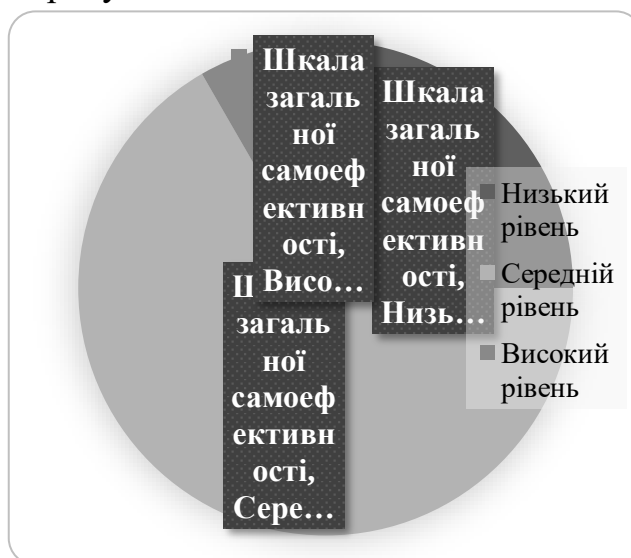

Рис.2. Дослідження за шкалою загальної самоефективності

Аналізуючи результати, наведені на рисунках, можна відзначити, що загальний показник самоорганізації у переважній більшості (75% респондентів) виявлений на середньому рівні (рис. 1). Показник загальної самоефективності також був виявлений здебільшого на середньому рівні (67% опитаних), проте у 25% досліджуваних виявлено низький рівень загальної самоефективності (рис. 2), що відповідно до трактування методики, супроводжується відповідними соціальними наслідками: погіршення психічного та соматичного здоров'я, зниження показників досягнень та погіршення соціальної інтеграції. Виявлені показники викликають інтерес та потребують більш комплексного та детальнішого дослідження особливостей адаптації студентів до навчальної діяльності в умовах війни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Carragher, J., & McGaughey, J. (2016). The effectiveness of peer mentoring in promoting a positive transition to higher education for first-year undergraduate students: a mixed methods systematic review protocol. *Systematic Reviews*, 5(68).
2. Tammy J. W., Sara B.O., & Yesenia, O. (2017). Mental health and academic performance of first-year college students. *International Journal of Higher Education*, 6(3), 178-187.
3. Volgina T.Iu The adaptation of students with learning activities in school pedagogy, 2007.

УДК 159.955

Кузнецов О.І.

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри практичної психології*

Харківського національного педагогічного університету імені

Г.С. Сковороди

Єфімова Т.Ю.

здобувач другого (магістр) рівня вищої освіти,

Харківського національного педагогічного університету імені

Г.С. Сковороди

РЕЛІГІЙНИЙ СВІТОГЛЯД ЯК ФАКТОР ЕКЗИСТЕНЦІЙНОЇ ОСМИСЛЕНOSTІ ЖИТТЯ

Світогляд є структурним компонентом особистості, що позначається на її спрямованості, самосвідомості, самоставленні та ставленні до світу, є системою поглядів та уявлень про світ та себе у ньому. Змістом світогляду є сукупність ціннісних орієнтацій, ідеалів, переконань, знань, норм, оцінки, вищі почуття, які утворюють ціннісну картину світу особистості та визначають його тип і форму.